

KÖYHYYSDESSÄ ELÄVIEN HENKILÖIDEN 2. EUROOPPALAINEN KOKOUS

Myös me osallistumme Eurooppaan!

**Euroopan unionin Kreikan puheenjohtajuuskauteen
kuuluva konferenssi**

Brysselissä 10. ja 11. toukokuuta 2003

Tukijat:
Euroopan komissio
Euroopan unionin puheenjohtajamaa Kreikka
Köyhyyden torjuntayksikkö, Belgian valtion sosiaaliturvalaitos

Avustajana:
EAPN – Euroopan köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto

Tämä lyhennetty raportti on saatavilla myös italiaksi, espanjaksi, saksaksi, portugaliksi, tanskaksi ja ruotsiksi.
Täysimittainen raportti on laadittu englanniksi, ranskaksi, hollanniksi ja kreikaksi.

EAPN
Rue due Congr s 37-41
B-1000 BRUSSELS
Phone: 00 32 2 230 44 55
Fax/ 00 32 2 230 97 33
team@eapn.skynet.be
www.eapn.org

KIITOKSET:
Raportin laatija: Micheline Gerondal
Valokuvat: Mathias Horemans

PAINO & SUUNNITTELU
S.P.E.
Phone 00 32 2 512 87 00
Fax 00 32 2 514 34 23
spe@skypro.be

ISBN 2-930252-30-8

Puheenjohtajamaan Kreikan esipuhe

Kreikka on Euroopan unionin puheenjohtajamaana antanut suoran tukensa Belgian ministeri Johan Vande Lanotten aloitteelle järjestää Köyhyydessä elävien henkilöiden toinen eurooppalainen kokous, joka täydentää Euroopan toimintaa köyhyyttä vastaan. Köyhyydessä elävien henkilöiden osallistumista on todella parannettava Nizzan sopimuksessa määriteltujen eri kanavien avulla.

Rikkaassa Euroopassa 15 % väestöstä (56 miljoonaa ihmistä) elää köyhyydessä. Lisäksi 9 % eurooppalaisista on jatkuvasti sosiaalisen syrjäytymisen kynnyksellä, joten luvuista puuttuu paljon köyhyydessä eläviä henkilöitä. Saavutetusta myönteisestä kehityksestä huolimatta paljon on vielä tekemättä.

Vaikka eräät Nizzan sopimuksen tavoitteet näyttävät utopistisilta, nyt on oikea aika vahvistaa humanitaarisuutta, joka on eurooppalaisen toimintamallimme perusta. Tämä voidaan mahdollistaa koordinoimalla eurooppalaisia sosiaalipolitiikan ohjelmia integroimalla ne talouspolitiikan ohjelmiin. Sosiaalipolitiikka ei ole luksustuote, vaan talouskehityksen yksi osatekijä. Osallistuminen työllisyyteen on yksi kanava sosiaaliseen osallistumiseen. Pelkkä voiton tavoittelu ei ole hyväksyttävää. Tänä päivänä 75 % köyhyydessä elävistä henkilöistä on naisia. Siksi on tarpeellista tukea tasa-arvopolitiikkaa, taistella kaikenlaista erottelua vastaan ja yksilön oikeuksien saamisen puolesta.

Tänään tähän on käytettävissä uusia työvälineitä: laadulliset indikaattorit ovat tulleet hiljattain täydentämään määrällisiä indikaattoreita. Korostamme erityisesti uuden Kansallisen työllisyys-toimintaohjelman laatimisen tarvetta kaikkien toimijoiden yhteistyöllä.

Kreikka on perustanut vähän aikaa sitten kansallisen komitean, johon tullaan kutsumaan köyhyydessä eläviä henkilöitä. Euroopan tasolla konventin tulee sisällyttää taistelu köyhyyttä vastaan sen työalaan.

Kaikilla asianosaisilla on oma roolinsa työssä, jos haluamme välttää tyhjät Sopimukset. Kreikka puheenjohtajamaana tulee toimittamaan tämän kokouksen tärkeimmät tulokset tulevaan Sosiaaliministerineuvoston kokoukseen kesäkuussa.

Taistelu köyhyyttä vastaan yhteistyössä köyhyydessä elävien henkilöiden kanssa on demokratian takuu.

DIMITRIOS REPPAS

Työllisyys- ja sosiaaliasiain ministeri

Sisällysluettelo

PUHEENJOHTAJAMAAN KREIKAN ESIPUHE	2
SISÄLLYSLUETTELO	3
I. JOHDANTO	4
Taustaa	4
Toisen kokouksen yleiskatsaus	4
II. TYÖRYHMIEN RAPORTIT	5
Työryhmä 1	5
Työryhmä 2	5
Työryhmä 3	7
Työryhmä 4	7
Työryhmä 5	8
III. MITEN KESKUSTELU OSALLISTUMISESTA ETENEE	10
Osallistuminen: työryhmissä esille tulleet aiheet	10
LIITE 1	
Ministerineuvoston puheenjohtajan viesti, kesäkuu 2003	16
LIITE 2 – OSALLISTUJALISTA	17

I. JOHDANTO

Taustaa

Lissabonin Eurooppa-neuvoston kokouksessa maaliskuussa 2000 päätettiin panna toimeen EU:n tasolla strategia, jonka vaikutus olisi ratkaiseva köyhyyden poistamisessa Euroopan unionin jäsenmaista vuoteen 2010 mennessä. Nizzan Eurooppa-neuvosto (7.-9.joulukuuta 2000) päätti tämän strategian yhteisistä tavoitteista. Yksi sovitusta tavoitteista oli kaikkien toimijoiden liikkeelle saaminen – köyhyydessä elävät henkilöt mukaanlukien – ja niiden osallistuminen strategian osien toteuttamiseen. Ensimmäinen Köyhyydessä Elävien Henkilöiden Eurooppalainen Kokous pidettiin 1. ja 2.joulukuuta 2001 ja sen tarkoituksena oli edistää juuri tämän strategisen tavoitteen saavuttamista. Kokous järjestettiin Belgian EU-puheenjohtajuuden alaisuudessa Belgian varapääministerin ja budjetti-, sosiaali-integraatio- ja sosiaalitalousministerin, Johan Vande Lanotten, aloitteesta.

Ensimmäisessä kokouksessa nähtiin selvästi köy-

Toisen kokouksen yleiskatsaus

Köyhyydessä Elävien Henkilöiden 2. Eurooppalainen kokous pidettiin 10. ja 11. toukokuuta 2003 Brysselissä Kreikan puheenjohtajuuskauden puitteissa Euroopan unionin komission ja Belgian sosiaali-integraatioministeriön tuella. Kokouksen päämääränä oli köyhyydessä elävien ja syrjäytyneiden henkilöiden sosiaalisen panoksen tunnustaminen ja vahvistaminen sekä heidän äänensä saaminen paremmin kuuluviin lainsäädännössä, poliikassa ja hallinnollisissa toimenpiteissä, jotka koskevat heitä jokapäiväisessä elämässä.

Toisen kokouksen tavoitteet olivat:

- Kehittää luovaa oppimista ja antaa pohdintatilaisuus, jossa osanottajat voivat jakaa kokemuksiaan yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja sitoumuksista.
- Kehittää osanottajien kokemuksen pohjalta parhaita toimitapoja niin, että köyhyydessä elävien ihmisten oma työpanos on tunnustetusti mukana
- Parantaa osallistujien kapasiteettia ottaa osaa köyhyyttä vastaan taistelevien kansalaisjärjestö-

hydessä elävien henkilöiden integraatioprosessiin osallistumisen tärkeys ja osoitettiin, että heidän osallistumisensa parantaa päätösten laatua ja toimeenpanoa. Kokouksen lopussa kaikkien osallistujien pyynnöstä ministeri Vande Lanotte sitoutui järjestämään toisen kokouksen vuonna 2003 ja hankkimaan Euroopan instituutioiden tuen tapahtumalle.

Kreikka Euroopan unionin puheenjohtajanaan vastasi aloitteeseen ja lisäsi Köyhyydessä Elävien Henkilöiden Eurooppalaisen Kokouksen puheenjohtajuuskautensa ohjelmaan.

Tapahtuman kaikkien järjestäjien päämääränä oli tehdä kokouksesta EU:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen strategian mukainen säännöllinen tapahtuma, joka lukuisia muita alan toimia täydentävänä edesauttaisi pääsyä Lissabonissa määriteltyihin kunnianhimoisiin tavoitteisiin.

jen toimintaan ja toimia yhteistyössä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

- Parantaa Eurooppalaisten instituutioiden valmiutta ottaa mukaan köyhyydessä elävät henkilöt ja heidän yhdistyksensä poliittiselle kentälle sekä heidän elämäänsä koskevien toimien ja lakien toimeenpanoon kaikilla tasoilla ja kaikilla elämän aloilla.

Kokoukseen osallistui 120 henkilöä Euroopan unionin jäsenmaista sekä delegaatiot Puolasta, Unkarista, Bulgariasta ja Latviasta. Osallistujat olivat henkilöitä, jotka elävät tai ovat eläneet köyhyydessä. Osallistujien joukossa oli myös muutamia alalla lähityössä työskenteleviä sosiaali- ja yhteisötyöntekijöitä.

Kokouksen tärkein haaste oli päästä henkilökohtaisten kokemusten kertomista ja niiden vaihtoa pidemmälle, jotta olisi mahdollista analysoida osallistumiselle, joita kutsutaan toimivien strategioiden ”parhaiksi toimintatavoiksi”, ja siten saavuttaa ja turvata köyhyydessä elävien henkilöiden osallistuminen kaikilla tasoilla.

II. TYÖRYHMIEN RAPORTIT

Seuraavat raportit valmisteltiin työryhmissä ja esitettiin konferenssin päätösistunnossa.

Työryhmä 1

Työryhmä otti työnsä pohjaksi henkilökohtaiset kokemukset eri osallistumismuodoista ja käsitteli myös köyhydessä elävien henkilöiden tehokkaan osallistumisen ehtoja.

Tämä toi meidät takaisin vuoden 2001 ensimmäisen kokouksen aiheisiin. On tärkeää toistaa näitä asioita, koska se vahvistaa kokoukseen ensi kertaa osaaottavien henkilöiden itseluottamusta.

Lisäksi työryhmä mietti miksi hyvän osallistumisen ehdot tarvitsivat edelleen toistamista. Tultiin siihen tulokseen, että syy tähän oli se, että ne eivät vielä toteudu käytännössä. Edes niistä tärkein eli kuulluksi tuleminen ei ole vielä itsestään selvää.

Ryhmä toteaa, että useat maat ovat kirjanneet osallistumiseen lakiin, tehden siitä pakollista esimerkiksi eri käyttäjäneuvostojen kautta.

Ryhmä näkee tämän positiivisena kehityksenä, mutta sen sijaan, että pakottaisimme viranomaiset kuuntelemaan meitä, tahtoisimme vakuuttaa heidät osallistumisen tärkeydestä ja tarpeellisuudesta. Viranomaiset tarvitsevat meitä hoitamaan tiettyjä politiikan toimenpiteitä.

Me taas tuomme heille elämäkokemuksemme asian ytimeä ja tiedon siitä, miten toimenpiteet vaikuttavat jokapäiväiseen elämään.

Meidän ja kaikkien vaikeuksissa olevien kuunteleminen on ensiarvoista ennenkuin voidaan puhua todellisesta demokratiasta.

Työryhmä 2

Osallistuminen

Köyhyydessä elävien henkilöiden perustarpeiden tyydyttäminen on ensimmäinen edellytys kaikkien osallistumiseen. Osallistuminen on oikeus, eikä suosionosoitus.

Osallistumisprosessiin tulee kuulua seuraavat tekijät:

1.1. Kyseessäolevien henkilöiden kunnioitus:

- heidän elämäkokemuksensa ja "olemisensa" kunnioitus
- heidän rytmensä ja tasonsa kunnioitus
- heidän kommunikaatiotapansa ja kielensä kunnioitus
- heidän elämänsä kunnioitus: köyhyydessä elävät ihmiset taistelevat kahdella alueella: hengissä pysymiseksi päivästä toiseen ja köyhyydessä selviämiseksi

1.2. Ihmisen voima

1.3. Keinot:

- elämiseen tarvittavat keinot, kunnolliset tulot
- vuorovaikutus ja toiminta vapaaehtoisryhmissä mielekkäässä toiminnassa

1.4. Verkottuminen

- elinympäristössä
- kyseisessä köyhyyden osa-alueella
- kyseisessä maassa
- Euroopassa

1.5. Poliittikan toimeenpano köyhyydessä elävien henkilöiden kanssa

- Osallistuminen tulee aloittaa ohjelman alusta lähtien

o Köyhyydessä eläville henkilöille tulee antaa mahdollisuus valita aiheet, metodit, päätös- ja arviointiprosessit sekä aloitettavat toimet

o Osallistumisen sisällön tulee olla mahdollisimman lähellä köyhyydessä eläviä henkilöitä ja se tulee sisällyttää päätöksentekoon tärkeänä osana

- Köyhyydessä elävät henkilöt ovat realistisia: he eivät tavoittele kuuta taivaalta, eivätkä toivo ylihuolehtimista

1.6. Osallistuminen tulee alkaa yhteisöstä, eikä vain poliittisten vaikuttajien kanssa.

- Löytää yhteistyökumppaneita tietoisuuden kehittämisellä
- Yhteisön elämä muodostuu vapaasta valintamahdollisuudesta.

1.7. Osallistuminen on yhteinen vastuu ja kaikkien osapuolten vastavuoroinen sitoutuminen.

- Poliittikan tekijöiden tulee olla täysin mukana alusta loppuun
- Osallistumisprosessi ei ole neuvottelukysymys ja sen tulee johtaa automaattisesti vähäosaisten toimintakyvyn vahvistamismekanismien käyttöön.

1.8. Osallistumisprosessi noudattaa "pöytä - tennis" -mekanismia:

- Päätetään käsiteltävistä aiheista
- Keskustellaan niistä
- Kirjoitetaan ehdotukset
- Keskustellaan niistä viranomaisten kanssa
- Pannaan toimet käytäntöön
- Analysoidaan tulokset
- Arvioidaan käytännön toimivuus

Työryhmä 3

Osallistumisen mahdollistavat tekijät

Poliittisella tasolla

- Poliittisten päättäjien tulee kuunnella aktiivisesti köyhyydessä eläviä henkilöitä
- Osallistumisen tulee perustua:
  - o tarpeelliseen määrään kokouksia
  - o teknologisiin resursseihin (Internet)
- On helpotettava pienten organisaatioiden pääsyä Euroopan unionin tuen piiriin ja hallinnollisten välikäsien määrää on vähennettävä.
- Tiedon kulku Euroopan tason ja pienten yhdistysten välillä on saatava paljon vilkkaammaksi ja avoimemmaksi.
- Osallistuminen tulee taata pitkällä aikavälillä, jotta toiminnan seuranta ja jatko voitaisiin varmistaa.
- Tulisi perustaa pysyvä Eurooppalainen seurantakeskus, joka liittäisi yhteen tutkimuksen ja toiminnan ja voisi lisäksi koordinoida eri toimia.

Henkilöt ja organisaatiot

- Köyhyydessä elävät henkilöt tulee saada paremmin mukaan osallistumisprosessiin ja siksi on vältettävä sosiaalityöntekijöiden yliedustusta.

- Osallistumiseen tulee kuulua toiminnan rahoitus (osallistumisbudjetti). Esimerkkejä tästä on jo nyt käytännössä.
- Organisaatioiden tulee kiinnittää tarkka huomio siihen, mitä ne sanovat ja kuinka ne ilmaisevat asiat. Niiden tulee myös pystyä toimimaan oikeaan aikaan, esim. taloudellisen tuen tasolla.
- Yhteistyö eri organisaatioiden, köyhyydessä elävien henkilöiden, viranomaisten, medioiden jne. välillä on ensiarvoisen tärkeää.
- Poliitiikan tekijöille tulee antaa hyviä esimerkkejä osallistumisesta.
- Osallistuminen edellyttää yksinkertaista kielenkäyttöä.
- Tämäntapaisia foorumeja tulee olla enemmän; mm. niiden tarjoama palaute auttaa toiminnan arviointivaiheessa.

”Tämä kokous ei saa päättyä vain hyvään raporttiin.” Espanja

”Paperilla voidaan sanoa mitä hyvänsä.” Alankomaat

”Osallistuminen on demokratian perusta. Millä tasolla? Kaikilla tasoilla: ilman sitä mikään ei ole lopulta muuttunut.” Saksa

Työryhmä 4

1. Ryhmän koostumus ja toiminta

Ryhmän erityispiirteenä on sen osanottajien työ- ja osallistumisympäristöjen suuret erot. Silti yhteisiä piirteitä oli löydettävissä. Ryhmään kuuluu koulutuksessa olevia, suojamajoissa asuvia, aikaisemmin kodittomia, mutta tällä hetkellä aktiivisia henkilöitä sekä lukuisia sosiaalityöntekijöitä, jotka tuntevat köyhyyden vain ulkopuolelta. Erilaisista elämäkokemuksista ja liian lyhyestä valmistelujasta huolimatta kaikki ryhmän jäsenet osallistuvat keskusteluun ja ryhmä onnistui edistymään rakentavassa ja koherentissa vuoropuhelussa. Kaikista elämänsä epäonnistumisista huolimatta osallistujat eivät ole katkeria yhteiskuntaa kohtaan eivätkä torju sitä. Päinvastoin he haluavat vahvasti kuulua siihen.

2. Keskustelun pääaiheet

Koska suuri osa ryhmän jäsenistä oli kärsinyt kodittomuudesta, keskustelu keskittyi usein asumista koskeviin aiheisiin. Myös muista aiheista keskusteltiin, mm. työllisyydestä, koulutuksesta, integraatiosta yhteiskuntaan ja työelämään sekä eristyneisyydestä.

3. Kehitetyt osallistumismallit

Osallistumiselle määriteltiin neljä tasoa, joista jokainen viittaa eri osallistumismuotoihin:

- henkilökohtainen osallistuminen (sosiaalityön tekee itse ongelmat elänyt henkilö)
- osallistuminen organisaatioon (esim. osittain itsehallittu majo)
- organisaatioiden välinen osallistuminen (verkostoituminen)

- poliittinen osallistuminen (osallistuminen politiikan tekoon)

Osallistuminen kohtaa jokaisella tasolla samat ongelmat. Keskustelusta nousi selvästi esiin sarja ennakkoodellytyksiä todelliselle ja tehokkaalle osallistumiselle:

- köyhyydessä eläviä henkilöitä tulee kuunnella ja heidät tulee ottaa vakavasti
- heidän kokemustaan tulee arvostaa
- heille tulee antaa keinot osallistumiseen, erityisesti koulutusta
- köyhyydessä elävien henkilöiden tulee pystyä osallistumaan kaikilla tasoilla huipulle asti
- heidän kanssaan työskentelevien henkilöiden tulee myös tehdä parhaansa, vuorovaikutusprosessin osana

4. Johtopäätökset

Jokainen yrittää parhaansa mukaan parantaa asioita omassa kontekstissaan. Ne, jotka ovat jo nyt yhteistyössä viranomaisten kanssa antavat toivoa muille. He ovat positiivinen esimerkki siitä, että osallistumisvuoropuhelu on mahdollista ja että se voi johdattaa tuloksiin. Se tosiasia, että osallistuminen toimii paremmin joissain maissa kuin toisissa, osoittaa kokemusten vaihdon ja parhaiden toimintatapojen vaihdon tärkeyden.

Kansallinen toimintaohjelma vähäosaisten mukauttamisesta voisi olla hyvä tilaisuus tuoda vähäosaisten osallistuminen Euroopan unionissa yleiseksi käytännöksi, kun etsitään ratkaisuja heitä koskeviin ongelmiin, sillä ehdolla, että osallistumisella olisi perustavanlaatuinen rooli.

Työryhmä 5

1. Osallistuminen

Jos poliittiset päättäjät haluavat köyhydessä elävien henkilöiden osallistuvan, on muistettava, että he voivat osallistua vasta kun heidän perustarpeensa on tyydytetty. Miten voitaisiin pyytää nälkäistä, sairasta tai kadulla asuvaa osallistumaan ?

Osallistumiseen tarvitaan:

- Aloittaa toiminta pienissä organisoiduissa kiinteissä vapaaehtoisryhmissä, joilla on selvät tavoitteet ja näkökannat.
- Keinot kunnolliseen osallistumiseen: yhteistyökumppanit, tietoverkon luominen (tuoda tieto samalle tasolle), resurssihenkilöitä tai ryhmiä sekä lopuksi saada taloudellista tukea siinä muodossa, jossa se on helppo jakaa pienille organisaatioille.
- järjestelmän ymmärtäminen, mikä tarkoittaa poliittisen ja institutionaalisen ympäristön ymmärtämistä, mikä on osallistumisen kehittämisen tärkein peruskivi.
- Formalisointi (lainsäädäntö, säännöt, kokouspaikat) mikä toimii myös perustana.

Koko tämä tietopohja voi luoda yleisön kiinnostusta ja mediat ovat tärkeä tekijä tässä tiedotuksessa. Köyhydessä elävien henkilöiden tulee saada päättää itse minkälaisen kuvan he haluavat antaa itsestään.

Osallistuminen on pitkä prosessi, jossa edetään askel askeleelta.

Kovien ratkaisujen hetkellä pelko on kuitenkin vahvasti läsnä.

Miten sitä voidaan hallita ?

Tekemällä varsinkin seuraavat asiat.

Kansallinen toimintasuunnitelma köyhydessä elävien henkilöiden mukaanottamisesta: 7 kehitystä edesauttavaa periaatetta:

1. Pääsy ohjelmiin

Toimintaohjelmien tulisi vaikuttaa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla tämänhetkissä ja tulevaisuudessa EU-maissa.

2. Tiedotus

Toimintasuunnitelmaan tulee kuulua kaikissa jäsenmaissa velvoite sen levittämisestä ja tiedonannon alan toimijoille yhteiskunnassa.

3. Ennaltaehkäisy

Ennaltaehkäisyä tulee kehittää laaja-alaisena politiikkana sen sijaan, että eri aiheita käsiteltäisiin erikseen.

4. Toimeenpano

Kansallisten toimintasuunnitelmien toimeenpanoon tulee saada enemmän resursseja.

5. Harmonisointi

Tulisi kiinnittää enemmän huomiota eri maiden sosiaalipolitiikkojen harmonisointiin.

6. Arviointi

Kansallisten toimintaohjelmien tarkempi arviointi on erittäin tärkeää. Indikaattoreiden tulee olla selviä ja niiden tulee liittyä edellisiin toimintaohjelmiin. Hajanaisen lähestymistavan välttämiseksi toimenpiteiden arviointiin tarvitaan erityisiä kriteereitä.

7. Työllistettävyys

Jäsenvaltioiden välillä löytyy laaja valikoima työllistämismahdollisuuksia. Vaikean työllisyystilanteen alueilla tulisi alkaa toimiin osuuskunta- ja ei-kaupallisen (non-profit) sektorin vahvistamiseksi.

III. MITEN KESKUSTELU OSALLISTUMISESTA ETENEE

Osallistuminen – työryhmissä esille tulleet aiheet

Seuraavat aiheet on kerätty viiden työryhmän keskusteluista toisessa kokouksessa. Yhteenveto kerää yhteen avainasiat ja viestit, jotka tulivat esiin kaikissa viidessä työryhmässä.

Osallistumista edesauttavat ja estävät tekijät määriteltiin työryhmissä. Kyseiset tekijät voidaan jakaa kolmeen alaan: 1) Ryhmät ja yhdistykset, 2) Viranomaiset ja poliittiset päättäjät ja 3) Yhteiskunta ja sen tarjoamat potentiaaliset yhteistyökumppanit. Seuraavat tekijät näkyivät selvästi raporteissa.

1. Osallistumisprosessia edesauttavat tekijät

1.1. Ryhmät ja yhdistykset

a) Olemassaolo ryhmänä

- Ensimmäinen ehto ryhmän muodostamiselle on mahdollisuus tavata vapaasti ja helposti.
- Ryhmän perustavilla jäsenillä tulee olla sama kiinnostuksen kohde ja/tai arvot, jotta ”mehenki” saataisiin aikaan.
- Köyhyydessä elävien henkilöiden tulee pystyä pysymään ryhmässä tarpeeksi kauan, jotta he pystyvät ”kasvamaan” sen kanssa.
- Ryhmän jäsenten vaihtuvuus ei voi ylittää tiettyä prosenttia tietynä aikana ilman että ryhmän olemassaolo vaarantuisi.
- Yhteiset asiat ja arvot saavat aikaan ryhmään kuulumisen tunteen ja tiedostuksen ryhmän muodostamisesta ja siihen kuulumisesta.
- Ryhmän tulee olla näkyvä ja ulkopuolelta erityisenä yksikkönä tunnettu.

b) Ryhmän ja sen osien vahvistaminen

- Ryhmän tulee (ainakin) kehittää yhteinen projekti, sen olemassaolon ja yhteistoiminnan tarkoitus yhteisten päämäärien ja arvojen puitteissa.
- Sen tulee perustua siihen, mikä saa sen yksittäiset jäsenet liikkeelle: päätökseen rikkoa vaikeiden elämäkokemusten noidankehä ja pysäyttää prosessit, joista he ovat kärsineet.

- Ryhmässä tulee keskittyä itseluottamuksen ja muihin luottamisen uudelleenrakentamiseen.
- Ryhmän tulee hoitaa sen sisäistä koheesiota esimerkiksi tekemällä omat säännöt ja työtavat, jotka kaikki hyväksyvät. Erimielisyydet ja konfliktitilanteet, joita syntyy kaikissa vapaaehtoisjärjestöissä, tulee tunnustaa avoimesti ja niistä tulee keskustella kunnes kaikki niiden syyt on saatu käsiteltyä.
- Tärkeä virstanpylväitä kehityksessä ovat asemanmuutokset asiakkaasta tai käyttäjästä ryhmän jäseneksi ja edelleen ryhmän edustajaksi. Yksilön ja hänen oman rytmensä kunnioitus tulee taata ryhmän sisällä.
- Ryhmän tulee keskittyä sen sisäisen solidaarisuuden kehittämiseen ja vahvistamiseen huolimatta mistä tahansa jäseniä erottavista tekijöistä kunnioittaen samalla jokaisen yksilön erityispiirteitä.
- Ryhmän tulee myös kehittää ja vahvistaa sen ulkoista solidaarisuutta, esimerkiksi ryhmän imagoa muiden ryhmien keskellä ja yleisessä mielipiteessä.

c) Luoda perusta osallistumisprosessille

- Ryhmän jäsenten kykyjä parannetaan ja erityisiä paikkoja ja aikoja varataan mielipiteiden ilmaisemiseen, kokousten pitoon ja muistiinpanojen tekemiseen.
- Ryhmän jäsenet aloittavat ja kehittävät kaikkea tarvittavaa yksilöllisen ja kollektiivisen ylpeyden aikaansaamiseksi.
- Etsitään keinoja tukea ryhmän jäsenten päättäväisyyttä ja tunnetta työn merkityksestä, koska osallistumisprojektit ovat hyvin pitkiä ja niihin osallistuvat tuntevat pettymystä odotuksissaan nopeista tuloksista.
- Ryhmän jäsenet joutuvat ottamaan asteittain enemmän yksilöllistä ja kollektiivista vastuuta esimerkiksi laatia kokousten asialistoja, tehdä käytännön valmistelutöitä ja seurantaa, osallistua budjetin hallintaan, tehdä valintoja varojen käytössä jne.
- Jäsenten asiantuntemus, taidot ja kyvyt tullaan arvioimaan ja mahdollisuuksien mukaan tunnustamaan parantamalla heidän asemaansa.
- Ryhmä laatii selvän ja vahvan organisaation ja rakenteen.
- Tavoitteet määritellään selvästi.

- Tarvittavaa koulutusta tarjotaan kaikilla alueilla: perus luku- ja kirjoitustaidossa, itsetuottamuksessa, omien asioiden hoidossa, muistiinpanojen tekemisessä, poliittisten instituutioiden ja niiden toiminnan tuntemuksessa, sosiaalisen ja sosiaalipolitiikan tuntemuksessa sekä sen toimintatavoissa ja menetelmissä.
- Ryhmät joko aloittavat verkottumisen tai liittyvät jo olemassaoleviin verkostoihin.

d) Strategiat osallistumisen aloittamiseksi ja osallistumisprosessin aikana

- Poliittiset, sosiaaliset ja taloudelliset tosiasiat, eli ympäristö, jossa ryhmä tulee toimimaan osallistumisprosessin aloitettuaan, tutkitaan ja analysoidaan. Siten esimerkiksi ne sosiaalipolitiikan toimet, jotka toteutetaan ilman kohde-ryhmän osallistumista, tutkitaan kriittisesti siltä pohjalta, mitä olisi voitu saavuttaa, jos osallistumisprosessi olisi aloitettu.
- Köyhyydessä elävät henkilöt yrittävät olla realistisia pyynnöissään, sekä poliittisille vastuuhenkilöille tehdyissä ehdotuksissa että aikarajojen suhteen, joissa he toivovat tuloksia.
- Osallistumisprosessin tulee ottaa mukaan kaikki toimijat: sosiaaliset, poliittiset ja hallinnolliset. Köyhyydessä elävät henkilöt analysoivat ja käyttävät työssään kaikkia yhteyksiä.
- Avainmetodi työhön on aloittaa tarkastelemalla mitä yhteisiä piirteitä on löydettävissä syrjäytymisestä kärsivien ja muiden välillä. (Esim. voidaan käyttää sitä yhteistä piirrettä, että (melkein) kaikilla on lapsia, joille he haluavat hyvän tulevaisuuden). Tämä metodi on avainasemassa samoin kuin positiivisten aspektien löytäminen erilaisuudesta ja eroavaisuuksista.
- Toimet tulee valmistella huolellisesti. Valmistelussa tarkistetaan muun muassa ovatko kohteet tavoitteiden mukaisia.
- Köyhyydessä elävät henkilöt korostavat ryhmässään tarvetta olla mukana osallistumisprosessin alusta sen arviointivaiheeseen asti. Vuoropuhelu viranomaisten kanssa tapahtuu ryhmässä kehitetyn ja hyväksytyin mallin mukaisesti.
- Keskusteluja käydään vaiheittain antaen ryhmälle aikaa kerrata mitä kussakin kokouksessa sanottiin tai päätettiin.
- Ryhmä antaa todisteita luovuudesta käyttämällä uusia ja epäsovinnaisia metodeja (kuten istumalakot), tai vaadintatapoja kuten kutsuamalla itse itsensä tärkeisiin tapahtumiin tai menemällä puhumaan suoraan poliittiselle

päätäjälle jne. jos kyseiset metodit on todettu tilanteeseen sopiviksi. Samoin ryhmä voi käyttää strategianaan kysymysten esittämistä parlamentaarista tietä johtavalle puolueelle.

- Kun projekteja toteutetaan yhteistyössä viranomaisten kanssa (hallinto ja/tai poliittiset) ryhmän tulee varmistaa, että se pääsee mukaan budjetointiin, budjetin hallintaan ja kontrollointiin.
- Ryhmän ja viranomaisten välinen tiedonkulku ja kommunikointi on kaksisuuntaista ja tapahtuu selvällä yksinkertaisella kielellä. Erikoissanasto tulee kääntää sellaiseen muotoon, että köyhyydessä elävät henkilöt pystyvät omaksumaankin ne vähitellen.
- Jokaista mahdollisuutta aloittaa keskustelu poliittisten päättäjien kanssa käytetään hyväksi.

1.2. Viranomaiset ja poliittiset päättäjät

- Avoimuus, todellinen valmistautuminen kuuntelemaan ja köyhyydessä elävien henkilöiden ja heidän toimintaryhtymänsä kunnioitus ovat jokaisen osallistumisprosessin peruskiviä. Vuoropuhelua ohjaa myös poliittinen tahto parantaa toimenpiteitä ja niiden vaikutusta köyhyydessä elävien henkilöiden jokapäiväiseen elämään.
- Näiden tekijöiden lisäksi viranomaisten tulee sitoutua ymmärtämään ja oppimaan henkilökohtaisista kertomuksista ja kokemuksista, joita he kuulevat.
- Viranomaiset tunnustavat köyhyydessä elävien henkilöiden taidot ja kokemuksen näiden tuntemissa asioissa, koska he ovat kokeneet ne henkilökohtaisesti.
- Vuoropuhelussa ei ole sijaa syrjinnälle ja mielipiteiden vaihto perustuu keskinäiseen pitkäaikaiseen sitoumukseen rakentaa keskinäistä luottamusta.
- Käytettävän kielen tulee olla yksinkertaista ja ymmärrettävää. Tekniset termit selitetään kunnes ne on ymmärretty kunnolla.
- Koko prosessin aikana valvotaan, että tiedonkulku on kaksisuuntaista. Siten taataan ajatus-tenvaihdon selvyys ja nopeus sekä hyödynnetään vuorovaikutusta parhaalla mahdollisella tavalla.

1.3. Yhteiskunta ja sen tarjoamat mahdolliset yhteistyökumppanit

- Medioihin otetaan yhteyttä. Pääpainon tulee olla sanomalehdissä, aikakauslehdissä, televi-

siossa ja radiossa, jotka tuottavat ei-sensaatio materiaalia, mikä vastaa köyhydessä elävien henkilöiden toivomaa imagoa. Tämä yhteistyö vaatii ryhmiltä ammattitaitoista ja yksityiskoh- taista pohjatyötä ja selviä viestejä. Tämän tyyppisessä yhteistyössä ryhmien ja ver- koston tulee pyrkiä pitämään prosessi mah- dollisimman avoimena artikkelin tai ohjelman teon alusta loppuun. On myös hyödyllistä kes- kustella sellaisen median kanssa, joka levittää stereotyyppisiä kuvauksia, sensaatiouutisia ja yksinkertaistettuja kuvia köyhydessä elävistä ihmisistä, ja yrittää muuttaa niiden näkökan- ta.

- Ammattiliittoihin otetaan yhteyttä. Kiinnostavia aiheita olisivat esimerkiksi; miten vaikuttaa täystyöllisyyden saavuttamiseen ilman, että henkilöiden olisi pakko hyväksyä työtarjoja, jotka eivät paranna heidän tilan- nettaan; tai miten innovatiivisiin koulutus- ohjelmiin yhdistetty käytännön kokemus voi- taisiin tunnustaa samanarvoiseksi perinteisen koulutuksen kanssa.
- Tiettyjen ehdotusten käsittelyssä ryhmät etsi- vät yhteistyökumppanuutta asiantuntijoiden kanssa esim. lakimiesten kanssa kun on kysees- sä monimutkaisia lakeja sisältävä asia, kaupun- kisuunnittelijoiden ja arkkitehtien kanssa kun on kyseessä kaupunki- tai maaseutusuunnitte- lu, remontointi tai tuetut asumismuodot.
- Köyhydessä elävien henkilöiden ryhmät etsi- vät mahdollisia yhteistyökumppanuuksia yksi- tyiseltä sektorilta esim. kirkot, eri hyvänteke- väisyysjärjestöt, yhtiöt, akateemiset institu- tiot.
- Ryhmät etsivät myös kumppaneita oman ver- kostonsa sisältä sekä muista verkostoista, jotka voivat tarjota heille heidän tarvitsemiaan tie- toja ja taitoja.
- Olemassaolevat lait ovat potentiaalisia apuväli- neitä. Vapaaehtoisjärjestöt voivat löytää apua lainsäädännöstä, joka kieltää syrjinnän, vaatii yhtäläistä pääsyä perusoikeuksien piiriin jne. Samoin yleisesti hyväksytyt asiakirjat kuten Ihmisoikeusjulistus sekä europolaiset perus- sopimukset ovat usein hyödyllisiä..
- Köyhydessä elävien henkilöiden kokonais- määrää voidaan käyttää tukena, jos kyseinen ryhmä on organisoitu ja edustaa tunnustettua sosiaalista voimaa.
- Tärkeintä on saada käyttöön sopivat ja tehok- kaat resurssit infrastruktuurin, teknologian, pätevien henkilöiden ja rahoituksen suhteen.

- Köyhydessä elävät henkilöt voivat saada apua sosiaalityöntekijöiltä, jotka on koulutettu ryh- mätyöhön ja yhteistyömetodeihin.

1.4. Osallistumisprojektien tulokset

- Tarpeellista tietoa levitetään tehokkaasti; se saadaan perille köyhydessä eläville henkilöille myös hyvin pieniin paikallisiin ryhmiin.
- Osallistumisprosessin kautta toimeenpannut toimenpiteet ovat muita tehokkaampia, koska negatiiviset seuraukset on rajattu/ eliminoitu.
- Osallistumisprojekteihin osallistuvien sosiaali- työntekijöiden ryhmätyökoulutus saadaan hyvään käyttöön: oppi siirtyy käytäntöön ja taidot harjaantuvat niitä käyttäessä.
- Köyhydessä elävien henkilöiden kokemukset ja arvot saavat (parempaa) tunnustusta: stereo- tyypit haihtuvat vähitellen ja positiivisempi realistinen kuva vähäosaisista pääsee esiin.
- Selvät yhteydet tulevat näkyviin politiikan eri segmenttien välillä: talouden, finanssialan, verotuksen, maatalouden ja sosiaalialan piirit ovat sidoksissa toisiinsa. Tämä sidonnaisuus johtaa uuteen vaiheeseen työssä, jonka pää- määränä on saavuttaa yhtenäinen hyvinvointi koko yhteiskunnalle. Tällä prosessilla voidaan myös (ehkä) edesauttaa kehitystä resurssien tehokkaampaan käyttöön.

2. Osallistumisprosessia haittaavat tekijät

2.1. Ryhmät ja yhdistykset

- Häpeä, jota jotkut köyhydessä elävät henkilöt tuntevat omasta tilanteestaan ja/tai itsestään on suuri este ensimmäiselle askelelle kohti osallistumista, toisia ihmisiä lähestymistä.
- Yhteisten arvojen, mittapuiden, tavoitteiden ja metodien vähäisyys tai puute ovat kaikki ryh- mää hajottavia tekijöitä.
- Samoin liika epäsäännöllisyys ja/tai ryhmään osallistuvien tai sen ympärillä toimivien hen- kilöiden liian suuri vaihtuvuus toimii sitä vas- taan pitkäaikaisten projektien aloittamisessa. Jatkuvuus on koko osallistumisprosessin per- usehto.
- Oli kysymyksessä maaseutu tai esikaupunki, köyhydessä elävien henkilöiden maantieteel- linen hajautuminen ja eristymisen on yksi suurista ryhmän toiminnan teknisistä esteistä.
- Ryhmät,

- o joilta puuttuu aika ja/tai keinot yhteyksiin muiden ryhmien ja verkostojen kanssa ja jotka toimivat alueilla,
- o joilla resurssit käytetään ”ylhäältä alas annettuun” apuun, kokevat vaikeuksia osallistumismotivaation aikaansaamisessa.
- Köyhyydessä elävillä henkilöillä, jotka toimivat hyvin pienissä yhteisötason ryhmissä, on suuria vaikeuksia päästä suoraan käytettävien tietojen lähteille sekä saada tunnustusta oman ryhmänsä edustajina.

2.2. Viranomaiset ja poliittiset päättäjät

- Poliittiset päättäjät eivät voi kyetä osallistumisprosessin aloittamiseen jos he:
- markkina- ja tuottavuuspakotteiden alaisina ylikorostavat taloudellisia tavoitteita pelkäävät mahdollista takaiskua vaaleissa köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vastaisten toimien takia
- menevät jopa köyhyyden olomassaolon kieltämisen tasolle
- hyväksyvät syrjiviä asenteita ja/ tai toimia tukevat lyhytaikaisia toimia ja ohjelmia
- estävät rakenteiden toimintaa ja julkisen tahon politiikan tehokasta toteutumista
- kieltävät eri politiikan alojen keskinäiset vaikutussuhteet ja ne negatiiviset seuraukset, jotka kokonaispolitiikan puute aiheuttaa köyhyydessä eläville henkilöille
- näkevät työllistymisen ja/tai asunnon saamisen toimien loppupisteenä ja pätevänä todisteena siitä, että (kaikki) köyhyydessä elävien henkilöiden ongelmat on ratkaistu
- keskittyvät vain standardi ammattikategoriakohtaisiin lyhytaikaisiin työllistämistoimiin saadakseen ihmiset taisin työhön.

2.3. Yhteiskunta ja muut toimijat

Yhteiskunta ei pysty tuomaan positiivista muutosta köyhyydessä elävien henkilöiden arkipäivään ja kieltää heiltä täydet oikeudet omaavan ihmisen aseman jos se:

- o kieltää köyhyyden olemassaolon
- o leimaa automaattisesti köyhyydessä elävät ihmiset
- o sulkee silmänsä tai rohkaisee syrjintää
- o ajattelee tai toimii erilaisuuden pelossa
- o ei tarjoa ympäristöä, missä köyhyydessä elävät henkilöt ja heidän ryhmänsä voisivat yrittää parantaa jokapäiväistä elämäänsä

- o hyväksyy normaaliksi (tai sulkee silmänsä):
- kasvavan ja jatkuvan puutteen vakaista kohtuullisesti palkatuista työpaikoista
- puutteen kohtuuhintaisista asunnoista
- oikeuksien puuttumisen tilanteet: ei pääsyä terveydenhoitoon, äänestämään, ...
- ihmiselle ala-arvoisten järkyttävien elinolosuhteiden pysymisen samanlaisina

Ammattiliitot eivät todennäköisesti ole halukkaita yhteistyöhön köyhyydessä elävien ihmisten kanssa jos ne:

- o huolehtivat ainoastaan työssä olevista ihmisistä
- o eivät avaa rakenteitaan työttömille
- o eivät hyväksy ajatusta siitä, että köyhyyden käytännönkokemus yhdistettynä innovoi-viin koulutussuunnitelmiin ansaitsisi tunnustuksen samalta pohjalta kuin viralliset koulutus-tutkinnot.

Kirkot ja hyväntekeväisyysjärjestöt eivät voi olla yhteistyökumppaneita jos ne:

- o haluavat rajoittaa toiminnan vain avun jakamiseen
- o eivät ota köyhyydessä eläviä henkilöitä omiin rakenteisiinsa
- o ottavat heitä mukaan mainosmielessä, mutta eivät anna heille mitään todellista osaa vastuusta tai päätöksenteosta.

Akateemiset tutkijat estävät parannuksia jos he:

- o eivät suostu avoimuuteen ja selvyyteen tutkimuksissaan
- o kieltäytyvät tietojen annosta (esim. kuka on tilannut tutkimuksen, sen tavoitteet, tulosten käyttötarkoitukset)
- o eivät kohtele köyhyydessä eläviä henkilöitä arvostuksella ja kunnioituksella tutkimuksen tekotavoissa.

Kohti kolmatta Köyhyydessä elävien henkilöiden eurooppalaista kokousta

Tulevaisuutta ja kolmannen köyhyydessä elävien henkilöiden eurooppalaisen kokouksen mahdollisuutta pohdittaessa katsottiin, että on tarvetta käsitellä seuraavia kysymyksiä:

- Mikä pitäisi olla tavoitteena?
  - o Köyhyydessä elävien henkilöiden keskeinen kokous

- o Köyhyydessä elävien henkilöiden ja sosiaalityöntekijöiden välinen kokous
- o Alkusysäys poliittiseen muutokseen
- o Symbolinen mediatapahtuma

Mikä on paras tapa valmistella kolmatta kokousta?

- o verkostojen sisällä osanottajien kesken
  - o verkostojen ja koordinoitijärjestön kesken
- Miten sovittaa yhteen jatkuvuus (samat osallistujat edelleen mukana) ja mahdollisuus uusille henkilöille ottaa osaa?

- Miten saada kaikki osanottajat samalle tasolle ?
- Miten valita kokouksen aiheet käyttäen kahden ensimmäisen kokouksen kokemusta hyväksi?
- Miten vahvistaa erilaisissa köyhyytilanteissa elävien ihmisten keskinäistä solidaarisuutta tämäntyyppisessä kokouksessa ?

Liite I

EU:n puheenjohtajamaan Kreikan viesti ministerineuvostolle kesäkuussa 2003

Kyseisen kokouksen jälkeen Euroopan unionin puheenjohtajamaa Kreikka toimitti seuraavan viestin Euroopan ministerineuvoston kesäkuun 2003 kokoukseen:

"Köyhyydessä elävien henkilöiden saamiseksi osallistumaan:

1. On päästävä yli jokapäiväistä elossapysymisen ongelmasta, toisin sanoen kaikkien (vähäosaisten) täytyy saada käyttää oikeuksiaan ja päästä elintasolle, jolla muun kuin elossapysymisen ajattelu on mahdollista. Jotta osallistuminen olisi mahdollista, perustarpeet tulee saada ensin tyydytetyksi.
2. Johtajien ja kansalaisten välisen tiedonkulun tulee olla tehokasta. Tiedon tulee olla selvää, avointa ja sen tulee tavoittaa kaikki.
3. On investoitava tarpeeksi resursseja (taloudellisia, teknologisia sekä henkilökuntaa) osallistumisen mahdollistamiseksi ja tukemiseksi. Näillä resursseilla tulee tukea yhdistyksiä, jotka työskentelevät köyhyydessä elävien henkilöiden kanssa. Jatkuvaa pitkäaikaista tukea tulisi antaa varsinkin ammatillisiin integraatioprojekteihin, joissa kestävä taustatuki takaa pysyvän työpaikan integroitumisreitit päässä.
4. On tarpeellista ottaa mukaan köyhyydessä elävät henkilöt heti ideoiden alkuvaiheessa ja pitää heidät mukana toimien arviointiin asti. Toimien arviointi vaatii selviä laatuksiteereitä. Tämä menettelytapa tulisi kirjata kansallisiin köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisiin toimintaohjelmiin.
5. Köyhyydessä elävien henkilöiden osallistuminen tulee toteuttaa kun toimenpiteitä suunnitellaan, varsinkin tässä vaiheessa Euroopan unionin rakenteiden muuttuessa.
6. Tämänhetkisiä kansallisten köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisten toimintaohjelmien arviointimenetelyjä tulisi vahvistaa sekä määrällisten että laadullisten indikaattorien suhteen.
7. Jokaisen jäsenmaan tulisi antaa tarvittava tuki niiden verkostojen luomiseen/ vahvistamiseen (paikalliset, teemakeskeiset, transversaalit, kaupunki-, maaseutu- ...), joissa köyhyydessä elävät henkilöt ja heidän järjestönsä ovat edustettuina.
8. Jotta toimenpiteiden keskinäinen koheesio vahvistuisi, kansallisten köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen toimintaohjelmien ja työllisyyden suuntaviivojen tulee täydentää toisiaan entistä paremmin.

Toisen köyhyydessä elävien henkilöiden eurooppalaisen kokouksen seurauksena Kreikka EU:n puheenjohtajamaana esittää että:

Jäsenmaat tehostavat toimiaan köyhyydessä elävien henkilöiden osallistumisen kasvattamiseksi kaikilla tasoilla ja rakenteellisten verkostojen kehittämiseksi.

Jäsenmaat ja komissio suunnittelevat köyhyydessä elävien henkilöiden osallistumismahdollisuuksien luomista tai vahvistamista yleisellä tasolla ja erityisesti kansallisten kansallisten köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen toimintaohjelmien kehittämisessä.

Euroopan komissio ja seuraavat puheenjohtajamaat tekevät tarvittavat varaukset tämän tyyppisen kokouksen järjestämiseksi osana vuosittaista työohjelmaa (kuten vuosittaiset "Round Table"-kokoukset)."

Liite II - Osanottajaluette

AUSTRIA

Mr KOHLER Dietmar
Dr. Hanswenzlgasse 8
1230 WIEN
FAX 00 43 16991168
ibd.koehler@utanet.at

Mr JUDENDORFER Gottfried
Homeless people Street Paper
Hagenmüllergasse 34/601
1030 VIENNA
FAX 00 43 1402694419
eugen.bierling-wagner@armutkonferenz.at

BELGIUM

Mrs D'HOOGE Els
De Keeting
Kroonstraat 64-66
2800 MECHELEN
00 32 15270925
els.dekeeting@belgacom.net

Mr SARENS Flor
De Keeting
Kremerslei 24 bus 3
2570 DUFFEL
els.dekeeting@belgacom.net

Mme MUSABEYEZOU Winny
Fondation Espoir d'Afrique
Sertveld, 8
1654 HUIZINGEN
00 32 264897 63
vzwfedasbl@belgacom.net

Mr NAHIMANA Eugène Clément
Fondation Espoir d'Afrique
chaussée de Nivelles 794
1500 HALLE
00 32 26489763
vzwfedasbl@belgacom.net

Mr RUCEKERI Innocent
Fondation Espoir d'Afrique
place de la Gare 1
1082 BRUXELLES
FAX 00 32 26489763
fedahalle@yahoo.fr

Mrs RIGAUX Christine
Réseau Belge de EAPN
214 rue Osseghem
1080 BRUXELLES
chrigaux@hotmail.com

Mr UTUMBA ODIMULA Kafua
Union des Locataires des Marolles
rue de la Prévoyance 56
1000 BRUXELLES
00 32 25032792

Mrs CHAINAYE Marie-Claude
Solidarités Nouvelles
Rue Léopold, 36 A
6000 CHARLEROI
FAX 00 3271 30 69 50
marie-claude.chainaye@belgacom.net

Mrs HAID Martine
Solidarités Nouvelles
Rue Léopold, 36 A
6000 CHARLEROI
FAX 00 3271 30 69 50
solidarites.charleroi@brutele.be

Mr LIMAN Sliman
Solidarités Nouvelles
Rue Léopold, 36 A
6000 CHARLEROI
FAX 00 3271 30 69 50
solidarites.charleroi@brutele.be

DENMARK

Mrs HAMMER Lis
Koføeds Skole
Tagensvej, 29
2200 N COPENHAGEN

Mrs SINGERTAT Maria
Koføeds Skole
Sundevedsgade 19
1751 COPENHAGEN

Mrs LARSEN Karin
Koføeds Skole
Schoutgarden 32
1791 DRAGOR
FAX 00 45 32956217
karinl@koføedsskole.dk

Mr JENSEN Viggo Steen
SAND
Bregnevej 7,5 LE 12
5220 ODENSE SO
steenviggo@msn.com

Mr RUDOLF Ole
SAND
Jernaldervej 221A ITV Lej 3535
8210 AARHUSV
naerudvalget_aarhusamt@yahoo.dk

Mr POHLE Ewald
SAND
Marstrup Mirmevej 31
6100 MADERSLEV
hnohhen@mail.tele.dk

FINLAND
Ms PULLI Maija
EAPN Fin
Riitasuontie 19
25330 KUUSJOKI
maija.pulli@kuusjoki.salonseutu.fi

Ms SUNDELL Natalia
Association for unemployed people in HLM
Rekolantie 2B 14
13210 HAMEENLINNA
natalia.sundell@jippii.fi

Mr HEINONEN Ahti
TVY ry
Asemantie 5 K 8
33470 YLOJARUI
ytry@saunalahti.fi

Ms JUSTANDER Pirkko
Finnish association of people with mobile disabilities
Juhana herittuantie 4 B39
00600 HELSINKI
00 35801461443
pirkko.j@luukku.com

FRANCE
Ms LONGELIN Bénédicte
Foyer d'Accueil Chartrain
12 Rue Hubert Latham
28003 CHARTRES
fac28@wanadoo.fr

Mr CHERI BIANDA Magloire
FOYER Vers l'Avenir
337 Chemin Martin
42153 RIORGES - ROANNE
magcheri@yahoo.fr

Mr ORVANE Alain
Association Martine Bernard
44 Rue du Pont Neuf
59000 LILLE
asso.martine-bernard@nordnet.fr

Ms MOULAOUI Nassera
ARGOF
21 Av.Général Michel Bizot
75012 PARIS
FAX 00 33 1 44757619

Ms DUPREZ Christine
Association Martine Bernard
642 Bois d'Achelles
59910 BONDUES
christine.duprez@wanadoo.fr

Ms LORPHELIN Catherine
FAFNIR
Le Clos Masure
76210 BOLLEVILLE
fafnir@ecosolidaire.org

Ms LEBORGNE Isabelle
AIPIES
4 bis Place Félix Faure
76210 BOLBEC
FAX 00 33 235318621
aipies@ecosolidaire.org

GERMANY
Mr BOEHLKE Klaus Guenther
Komplexbrigade Muehsam
Mueggelstr.27
10247 BERLIN
FAX 00 49302946306
netz-sozialberatung@gmx.net

Ms GEHRKE Marlis
Mob E.V.
Gothaer str. 17
12629 BERLIN
FAX 00 49 309953811
netz-sozialberatung@gmx.net

Mrs WALTHER Beate
Liesegangstr. 21
47533 KLEVE
walther_kleve@yahoo.de

Ms BIEHN Erika
EAPN Germany
Cappelto 12
59555 LIPPSTADT
00 49294178930
bagshi.erika@web.de

SCHROTER Jens E. Mr
EAPN Germany
Kastanienstr. 63
28215 BREMEN
j.schroeter@agab.de

Mrs THUERAUF Andrea
Homburger Landstr 865
60437 FRANKFURT MAIN
falz-@t-online.de

Mrs KRAMER Imme
Niederurseler landstr. 24
60439 FRANKFURT
BAGSHIBeratung@aol.com

Mr WALTER Oliver
Andreasstr.4
67547 WORMS
oliver336@t-online.de

Mr RATHMER Otger

GREECE

Ms DIMOPOULOU Eleni
Social Work Foundation
Irodotou 1
Gr-144 51 METAMORPHOSIS, Attica
FAX 302 102 825 053
equalike@otenet.gr

Ms DIALINA Eleni
Social Work Foundation
Irodotou 1
Gr-144 51 METAMORPHOSIS, Attica
FAX 302 102 825 053
equalike@otenet.gr

Ms ZACHARA Eirini
Social Work Foundation
Irodotou 1
Gr-144 51 METAMORPHOSIS, Attica
FAX 302 102 825 053
equalike@otenet.gr

IRELAND

Mr KEOGHAN Damien
Lourdes Youth & Community Service
Ir.Sean MacDermottstreet
I-1 DUBLIN
FAX 353 498 556 445
lycs@eircom.net

Mr SMITH Martin
Irish Rural Link
Hammondstown,Castl
epollard,Co.WESTMEAT

Ms DONOGHUE Ann-Margaret
Clondalkin Travellers Development Agency

Ms DONOGHUE Kathleen
Clondalkin Travellers Development Agency

Mr MORAN John
Irish Rural Link
Gorteen,Tubber,Moate,Co.OFFALY
moranfamily@oceanfree.net

Ms MCGAUGHREN Martina
87 Dolphin House, Rialto
DUBLIN 8 IRL

ITALY

Mme ALUISI PAOLA
CILAP (Casa dei Diritti Sociali)
Via Gaspare Gozzi 161
00145 ROME
paolaalu@hotmail.com

PERRATONE Guido
CILAP (EMMAUS)
C/o Emmaus Via Casale de Merode 8
00147 ROME

Mr SPASIANO Guiseppe
CILAP (EMMAUS)
C/o Emmaus Via Casale de Merode 8
00147 ROME

Mrs GRAZIOLI Rosa
CILAP (EMMAUS)
C/o Emmaus Via Casale de Merode 8
00147 ROME
mmausroma@hotmail.com

Mr CIACCIO Fabio
C/o Casa Famiglia Focus Via Sanno 64
00183 ROME

Mr CELA Shefquet
CILAP (Casa dei Diritti Sociali)
Via Paolo V 78
00183 ROME

Mr DI GERONIMO Michele
CILAP (Casa dei Diritti Sociali)
Via Ettore Paladini 75
00149 ROME
m.digeronimo@tiscali.it

Mr PARATO Michele
CILAP (EMMAUS)
Via Masolino Piccolo 8/10
44040 S. NICOLO

Mrs SEDAT Sybille
Via Catena 7
TREVIGNANO ROMANO

NETHERLANDS
Mrs SMEEKES Alida
EAPN
Ingelandenstraat823
1382 CS WEESP
FAX 00 31294416107
salida@zonnet.nl

Mrs YTSMA W
ATD 4de wereld
ingrid.hutter@hetnet.nl

Mr LINDEBOOM C.L
EAPN Rijnstraat 10
1972 VG YMUIDEN

Mrs van der VLIET Anke
Vrouwen e/ Bijst EAPN
Olympiaweg 117
1076VW AMSTERDAM

Mrs HUYBERTS Anja
EAPN
Venkel 5 5491 KZ ST ODENRODE

Mr DE KONING Rien
EAPN
Venkel 5 5491 KZ ST ODENRODE

PORTUGAL
Mr MARTINHO Fernando
EAPN Portugal (Coimbra)
Rua Dr. Paulo Quintela, Lote 5 - 4 C
3030-393 COIMBRA
fmartinho@sapo.pt

Mrs RIBEIRO Maria Fernanda
EAPN Portugal (Coimbra)
Urbanizaçao Enconsta do Sol, Lote 6, R/c Esq.
3130-255 SOURE

Mr RIBEIRO Antnio Manuel
EAPN Portugal (Braga)
Lugar de Real - Seramil
4720 AMARES

Mr ANTUNES, José Luís
EAPN Portugal (Porto)
Praça Guilherme Gomes Fernandes, 45 - 4
4050 PORTO

SPAIN
Mr HERNANDEZ JIMENEZ Ricardo
Asociacion Gaz Kalo Merindad de Sanguesa 10,
entrep. Der
Es-31600 BURLADA
FAX 34 948 071 312
gazkalo@retena.net

Mr TAPIADOR MALAGON Miguel
Ayuntamiento de Miguel Turra
Irlanda n24 Es-13170 MIGUELTURRA
FAX 34 926 241 015
tsocial@navegalia.com

Mrs BANOU Rabia
Red Andaluzia
C/Sevilla n8-711
Es-29009 MALAGA
FAX 34 952 39 32 00
malaga@acoge.org

Mr AL GOUCH Nourdin
Red Andaluzia
C/Sevilla n8-711
Es-29009 MALAGA
FAX 34 952 39 32 00
malaga@acoge.org

Mr VIRELLA SANCHEZ Juan Pedro
Red Andaluzia
Parque las Naciones, 31. 1° Izquierda
Es-41008 SEVILLA
FAX 34 954 90 07 73
jpvirella@teleline.es

Ms PAGADOR PECO Carmen
Ayuntamiento de Miguel Turra
Irlanda n 24 Es-13170 MIGUELTURRA
FAX 34 926 241 015
tsocial@navegalia.com

Mrs GALLARDO GARCIA-SAAVEDRA
Maria Luisa
Ayuntamiento de Miguel Turra
Plaza Mariana Pineda 1-8-A
Es-13500 CIUDAD REAL
FAX 34 926 24 10 15
luisargueton@navegalia.com

Ms SERRANO CARRASCOSA Ana Belen
EAPN CLM Santa Leocadia n°5-1° B
45002 TOLEDO
FAX 34925257921
eapn.clm@retemail.es

Mr SEGOVIA BERROGUI David
EAPN-CLM
C/Joan de Goienetxe n°4, 3B
31014 PAMPLONA
FAX 34 948211858
lamajari@pangea.org

UNITED KINGDOM
Ms GALASHAN Dawn
31 Marquis Road, Woodside AB242QY
ABERDEEN UK
dawn_galashan@btconnect.com

Mr HARVEY Jim
Poverty Alliance/CAP Network Scotland
25 Valleyfield Street
G214DH GLASGOW SCOTLAND
FAX 00 1413530686

Mrs OXLADE Dale
APNAC
Lalbion flats Cilfynydd Rd Portypridd
CL37 4NJ WALES

Mr KELLY Peter
Poverty Alliance 162 Buchanan Street
G1 2LL GLASGOW SCOTLAND
FAX 00 1413530686
peter.kelly@povertyalliance.org

Ms STANLEY Moira
31 Parc Alun Mold
CH71LQ FLINTSHIRE WALES

SWEDEN
Mrs JOHNSON Gith
KRIS -Criminals Return In Society)
Bondegatan 9A
11623 STOCKHOLM
FAX 00 4686432960
githj@hotmail.com

Mr SIGURD Björn
Box 151
17822 EKERO STOCKHOLM
bjornsigurd@hotmail.com

Mr LONEGREN Philip
EAPN
Lindhagensgatan 59
S-11243 STOCKHOLM
philplonegren@chello.se

Mr BOHLIN Östen
VAGA VARNA VARANDRA
Karlavögen 27
S-11431 STOCKHOLM
FAX 4686117326

Mr HELLGREN Bo
KIC-Kooperativ IdéCentrum
Box 9037
S-12609 HAGESTEN
FAX 08-447 48 19
bo@kic.se

Mr SAMUELSON Rolf
RSMH
Ferlingsgatan 73
S75428 UPPSALA
rolf.samuelson@telia.com

POLAND
Mr ZARZYCKI Wojciech
BARKA foundation for mutual help
os. Powstancow Narodowych 31/4

61215 POZNAN
FAX 00 48618516678
wzarzycki@barka.org.pl

Mr MAJ Krzysztof
BARKA foundation for mutual help
11 listopada 128D/C3
62031 LUBON
FAX 00 48618516678
kmaj@barka.org.pl

BULGARY
Mr MINEV Douhomir
PERSPEKT
159 Rakovski Str. 1000 SOFIA
FAX 00 35929885448
perspekt@tradel.net

Mrs JELIAZKOVA Maria
PERSPEKT
159 Rakovski Str. 1000 SOFIA
FAX 00 35929885448
perspekt@tradel.net

HUNGARY
Mr GYORI Peter
Shelter Foundation
Szentkiralyi Utca 22-24
H-1088 BUDAPEST
FAX 00 3613203097
gyori_peter@yahoo.com

LATVIA
MsCIMDINA Ilva
NGO Centre LATVIA
Lacplesa 52/54-22
LV-1011 RIGA
FAX 00 371-7289227
ilva@ngo.org.lv

TEAMS
Ms De BOE Françoise
Service Pauvreté
Rue de la Loi, 150
1040 BRUXELLES
francoise.deboe@antiracisme.be

Ms GORIS Josée
Cellule Pauvreté
Anspachlaan, 1
1000 BRUSSEL
josee.goris@minsoc.fed.be

Mrs MOLINGHEN Sophie
Cellule Pauvreté
Bd.Anspach, 1
1000 BRUXELLES
sophie.molinghen@minsoc.fed.be

Ms KENNINGHAM Sarah
ATD Quart Monde
Av.Victor Jacobs 12
1040 BRUXELLES
sarah.kenningham@tiscali.be

Mr TERMOTE Henk
Steunpunt Armoedebestrijding
Rue de la Loi, 150
1040 BRUXELLES
henk.termote@antiracisme.be

Ms DIERCKX Danielle
UFSIA
Prinsstraat 13
2000 ANTWERPEN
FAX 032-3-220 46 36
danielle.dierckx@ufsia.ac.be

Ms NOLMANS Cynthia
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 BRUXELLES
cynthia.nolmans@eapn.skynet.be

Mr DRAPIER Geoffroy
Comité des Marolles
Rue de la Prévoyance, 56
1000 BRUXELLES
cgam@wanadoo.be

Ms HERMANS Marja
Welzijnszorg
Huidevetterstraat, 165
1000 BRUSSEL
marjahermans@welzijnszorg.be

Ms MORAS Diane
APGA
apga.moras@antwerpen.be

Ms GIEDTS Sofie
FLORA
Vooruitgangstraat 333/8
1030 BRUSSEL
sofiegiedts@florainfo.be

Ms ROTTIERS Julia
FLORA
Vooruitgangstraat 333/8
1030 BRUSSEL
julia@florainfo.be

Mr HOREMANS Mathias
Mr & ms HOREMANS Ludo & Ingrid
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 BRUXELLES
ludo.horemans@antwerpen.be

Mr FARRELL Fintan
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 BRUXELLES
fintan.farrell@eapn.skynet.be
Mr VEREECKEN Léopold
Forum Belge de lutte c/pauvreté
Rue Alphonse Renard, 86/7
1180 BRUXELLES
leopold.vereecken@skynet.be

Ms GERONDAL Micheline
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 BRUXELLES
micheline.gerondal@skynet.be

Mrs HUBERT Cécile
Grandes Villes
Bd. Anspach, 1
1000 BRUXELLES
cecile.hubert@minsoc.fed.be

Mrs JANSEN Carine
Ministère Région Wallonne-
Intégration sociale
Rue des Masuis jambois, 5
B-5100 JAMBES
FAX 032/81-32 84 79
c.jansen@mrw.wallonie.be

Ms FONSECA Clara
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 BRUXELLES
clara.fonseca@eapn.skynet.be

Mr VAN HUMBEECK Patrik

Ms MAES Kris

AUTHORITIES

Mr REPPAS Dimitros
Ministre du Travail et de la Sécurité Sociale -
Présidence grecque de l'Union Européenne

Mr VANDE LANOTTE Johan
Vice 1er Ministre et Ministre du budget, de l'in-
tégration sociale et de l'Economie sociale Belge

Mr VANDENBUSSCHE Johan
Cabinet Vande Lanotte
Authorities

Mrs NEELS Ann
Chef de Cabinet Social Integration Belgian Vice
Premier Minister of Budget, Social Integation
and Social Economy

Mr ANGELIDIS Angelos
Attaché aux affaires Sociales de la représentation
permanente Grecque

CHAIRMAN

Mr NICAISE Ides
Pdt. Comité de Gestion Service Pauvreté
Van Evenstraat 2E
3000 LEUVEN
016 32 33 37 016 32 33 44
ides.nicaise@hiva.kuleuven.ac.be

VISITORS

LOUIS Etienne
LEONORI Luigi

